

SLOVAK A1 – HIGHER LEVEL – PAPER 1
SLOVAQUE A1 – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
ESLOVACO A1 – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Tuesday 21 May 2002 (afternoon)
Mardi 21 mai 2002 (après-midi)
Martes 21 de mayo de 2002 (tarde)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Ne pas ouvrir cette épreuve avant d'y être autorisé.
- Rédiger un commentaire sur un seul des passages.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento.

Napište komentár o JEDNOM z nasledujúcich textov:

1. (a)

- “Keď som bol v tábore v Poľsku,” rozprával Keldich, “vyhnali nás jedného daždívého rána k ohromnej jame v lese. Donaha vyzlečení pristupovali vždy dvaja pred ústie pušiek a padali do vápnom vyliatej jamy. Pre ozbrojených to bola práca tak na hodinu-dve a všetko by sa bolo skončilo bez zvláštneho rozčúlenia, nebyť jedného
- 5 zbožného speváka. Tí ľudia totiž dobre vedeli, že jestvujú jamy a vápno a že jestvujú ústia pušiek, ktoré im cielia do hlavy. A v celom tomto podujatí bolo zabíjanie vlastne jedinou vecou, ktorá nezatajovala svoj zmysel. Lenže ten spomínaný spevák vystúpil odrazu zo zástupu, zatiaľ čo tí pri jame nabíjali pušky a spýtal sa veliteľa popravej čaty, či by mu nedovolil spievať pohrebnú pieseň Bože plný zľutovania. Dovolil mu.
- 10 Tak sme tam teda stáli v rade a hľadeli na toho malého vychudnutého muža, čo smel stáť bokom a spievať vysokým, plačlivým hlasom, zatiaľ čo sa prederavené telá kotúľali v rovnomerných časových odstupoch do jamy. Hlas mal celkom príjemný a celé predstavenie sa kapitánovi SS páčilo. Ale tým v zástupe nad jamou vošla žľč do krvi. Akým právom robí ten spevák z toho všetkého právoplatný pohreb, pýtali sa zdivenými
- 15 pohľadmi. Ešte prv než naše telá vychladli, nohy nás ešte nestačili doniesť k jame a tento nás už pochováva. Jeden chlapec chytil kameň a šmaril ho po spievajúcom. Keď videl, že ho netrafil, začal kričať: Aký Boh plný zľutovania, ak sa nado mnou nezľutuje? Boh je sviňa. Preklínam jeho meno. Nato ho odstrelili, hoci ešte nebol na rade. A pohrebná pieseň znela ďalej, vždy odznova. Popri ňom prechádzal zástup
- 20 nahých rodín, zastal nad jamou a čakal na guľku, ktorá ich pošle k ostatným. Pamätám sa na jednu ženu s piatimi malými deťmi, na rukách mala to najmenšie. Bolo asi dvojročné. Štekľila ho na prsíčkach a pri každom výstrele zošpúlila pery a vravela, bum, bum, bum, kým len decko nerozosmiala. Bum, bum a dvaja jej synovia, čo jej stáli pri nohách, leteli dolu hlavou do jamy, bum, bum, roztrhlo hlavy jej päťročným
- 25 dvojčatám. Ale to najmenšie v náručí si chránila, na nič iné nedbala, iba tomu jedinému chcela zúfalo zatajiť, že jestvuje smrť a opätovala bum, bum, keď sa prestrašilo a pozrelo do jamy, kde zmizli jeho súrodenci bez plaču a potom sa jej videlo, že puk, puk je smiešnejšie a dieťa sa nakoniec predsa len rozosmialo. Vtedy zasiahli matku a decko padlo s ňou živé do hrobu. Nepodarilo sa jej prepašovať ho na druhý svet bez bolesti a hrôzy.”
- 30 “Pamätám sa na tú ženu,” povedal Krakower.
 “A pohrebná pieseň znela ďalej,” nedal sa Keldich umlčať.
 “Vďaka tej piesni ostal ten spevák nažive. Tú pohrebnú pieseň Bože plný zľutovania naspieval na platňu a stal sa slávnym a bohatým. Počul som tú platňu. Nemôžem predsa rozbiť pol milióna platní, roztrúsených po celom širom svete, povedal
- 35 som si. Zabijem ho, to som dlžný tým, čo vtedy stáli nahí nad jamou a museli počúvať svoj pohrebný spev predčasne ako výsmech.”
 “Vzdelaný človek ste,” zmohol sa Krakower na obranu, hoci bol ako zabitý, “udalostiam netreba pripisovať mystický význam. V podstate sa nič nezmenilo, aj keď niekto spieval.”
- 40 “Vy ste spievali, pán Krakower.”
 “Čo by sa bolo stalo inakšie, keby som nebol spieval?”
 “To, čo sa tam stalo, bola mnohonásobná vražda. Tou aj mala ostať na večné časy. Avšak vy ste z tej vraždy urobili obrad.”
 “Sú ľudia, čo dobre znášajú obrady,” spamätal sa pomaly Krakower. “Vy ich
- 45 neznášate. Protivia sa vám. To je všetko.”

(Leopold Lahola: Pohreb Dávida Krakowera zo zbierky Posledná vec, 1968.)

1. (b)

Jesenné slnce

Padajú z neba samé zlaté plody
trieskajú na zem ako granáty
skôr než hmly padnú do nepohody
zmierme sa slnce ja a ty

5 Ešte jeden úsmev na rozlúčku
šťastný sa domov navrátim
tak nežnú máš dnes rúčku
natretú vôňou papradín

10 Z hrúd trčia hlavy úrody
spev v nenávratné diaľky plynie
ako keď skalku hodíš do vody
zaľahlo ticho po krajine

15 Len jeden úsmev na rozlúčku
tak prosí zrnko budúceho vína
daj rozvoňať sa skrehnutému púčku
nech v zlom ťa nikto nespomína

20 Na márne márne hmla sa valí
a reže v ústach ako mladé víno
čo blízke bolo už je v diali
a krása iba hradu rozvalinou

Len básnik spriada ďalej marivá
o šťastí píše bodá pýchu
Prechodí rajom za živa
namáča pero v tichu

(Pavol Bunčák: Prostá reč, 1962)